

Vurdering av naturverdier i eikelund ved Seiersten idrettsplass

Stefan Olberg

BioFokus-notat 2015-3

BIO
FOKUS

Ekstrakt

BioFokus har på oppdrag fra Follo Prosjekter AS undersøkt biologisk mangfold i en eikelund beliggende ved Seiersten idrettsplass i Drøbak. To forskriftseiker (utvalgt naturtype hule eiker) er avgrenset og samlet vurdert som en viktig (B-verdi) naturtype. De biologiske verdiene i det resterende arealet vurderes som for små til å avgrense ytterligere naturtyper, men det er visse verdier knyttet til flere av eikene i lunden. Det anbefales å forsøke å ivareta de to forskriftseikene, samt flest mulig av eikene som står plassert mellom idrettsplassen og den nye parkeringsplassen. Det er også ønskelig at eik brukes som allétrær ved nyplanting i nærområdet for å øke antallet rekrutteringstrær.

Nøkkelord

Hule eiker
Utvalgt naturtype
Seiersten
Drøbak
Naturverdier
Rødlistearter

Omslag

Eikelund ved Seiersten.
Foto: Stefan Olberg

ISSN: 1893-2851

ISBN: 978-82-8209-407-8

BioFokus-notat 2015-3

Tittel

Vurdering av naturverdier i eikelund ved Seiersten idrettsplass

Forfatter

Stefan Olberg

Dato

22. januar 2015

Antall sider

11 sider

Refereres som

Olberg, S. 2015. Vurdering av naturverdier i eikelund ved Seiersten idrettsplass. BioFokus-notat 2015-3. Stiftelsen BioFokus. Oslo.

Publiseringstype

Digitalt dokument (pdf). Som digitalt dokument inneholder dette notatet "levende" linker.

Oppdragsgiver

Follo Prosjekter AS

Tilgjengelighet

Dokumentet er offentlig tilgjengelig.
Andre BioFokus rapporter og notater kan lastes ned fra:
<http://lager.biofokus.no/web/Litteratur.htm>

BioFokus: Gaustadallèen 21, 0349 OSLO

Telefon 22 95 85 98

E-post: post@biofokus.no Web: www.biofokus.no

Bakgrunn

Stefan Olberg i BioFokus befarte på oppdrag fra Follo Prosjekter AS en eikelund beliggende tett ved Seiersten idrettsplass (fig. 2). Arbeidet har omfattet kartlegging av natur spesielt viktig for bevaring av biologisk mangfold (prioriterte naturtyper) etter DN-håndbok 13 (Direktoratet for Naturforvaltning 2007). Artskart og Naturbase ble konsultert for å sjekke om det allerede fantes registreringer av spesielle arter eller prioriterte naturtyper innenfor det undersøkte området.

Området hvor eksisterende trær kommer i konflikt med de godkjente parkeringsplassene og sykkelparkeringen, er markert med grønn skravur på vedlagte utsnitt fra utomhusplanen (fig. 1).

En konsekvensvurdering inngår ikke i oppdraget, men det er oppfordret fra oppdragsgivers side å foreslå løsninger og eventuelle avbøtende tiltak. Disse vurderingene bygger i en viss grad på erfaringer fra bruk av Vegvesenets håndbok 140 (Statens vegvesen 2006).

Figur 1: Planskisse tilsendt fra oppdragsgiver med konfliktsonen (del av eikelunden) tegnet inn med grønn skravur og grense for parkeringsplassen med rød strek. Tilsendt fra John Berg.

Figur 2: Flyfoto over eikelunden med en avgrensning av lunden. Noen av trærne som står nærmest idrettsplassen (og er med i avgrensningen) er i dag fjernet.

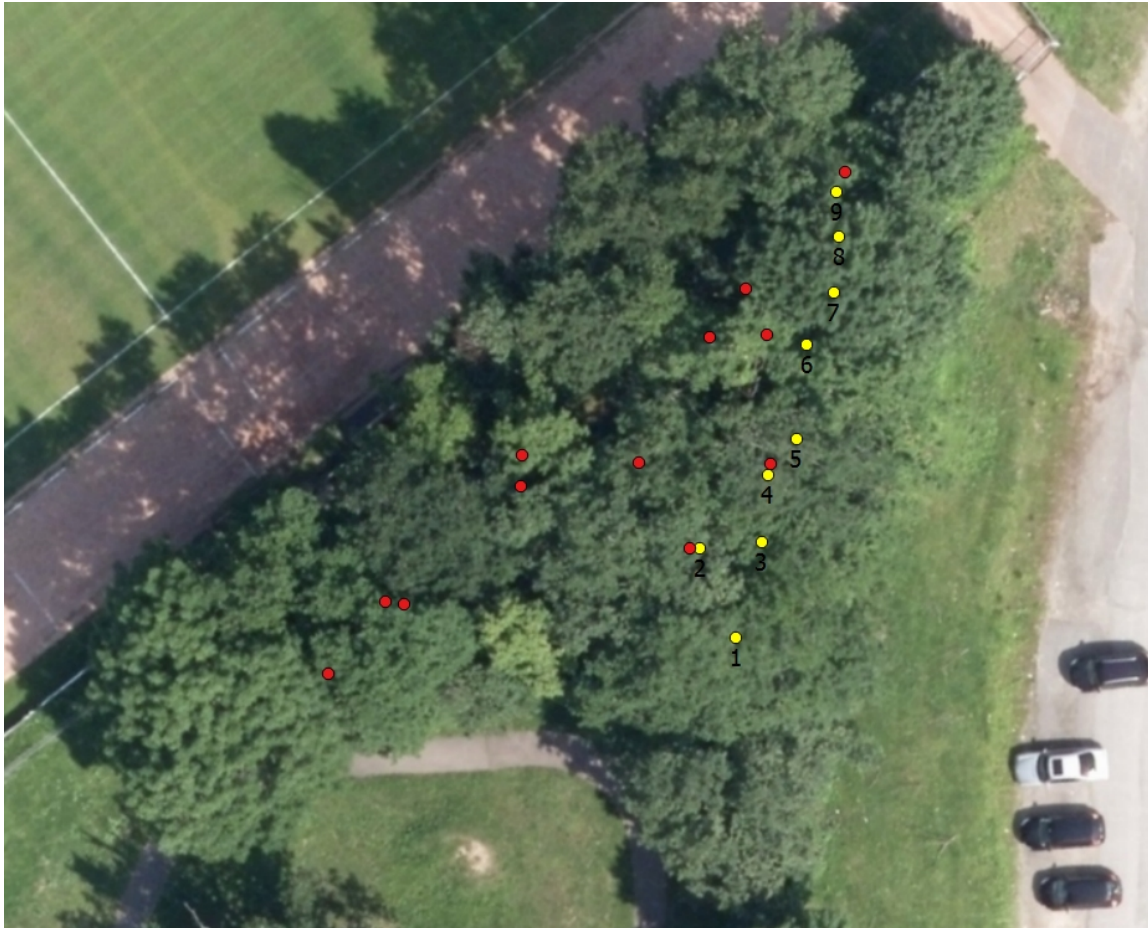
Befaringen og generell beskrivelse av lunden

Befaringen ble foretatt 20. januar 2015 i snøvær og med anslagsvis 15 cm snø liggende på bakken. Tidspunktet og værforholdene for registrering av biologisk mangfold kunne neppe vært dårligere, men verdiene knyttet til eikene er det i stor grad mulig å påvise/forutsi også på vinteren. På grunn av snølaget ble ikke trærne så godt undersøkt ved basis av stammen, slik at eventuelle hulheter og begynnende hulldannelser kan ha blitt oversett. Det er derfor en liten mulighet for at noen eiker har en oversett hulåpning ved basis. Vegetasjonen og potensialet for bakkelevende arter knyttet til eikelunder, ble ikke vurdert.

Eikelunden består av litt over 20 eiker med en omkrets som overskrider 100 cm. 10 av disse eikene står innenfor et areal som er avsatt som parkeringsplass, delvis for sykler og delvis for biler. 3-4 eiker står sørvest for den planlagte parkeringsplassen, og skal i følge utomhusplanen ikke berøres av tiltaket. De siste 8 eikene står nord for den planlagte parkeringsplassen, innenfor gjerdet som omkranser idrettsplassen. Disse trærne kan, ved uforsiktighet i anleggsfasen, bli noe påvirket av gravearbeider osv.

Naturverdier i eikelunden

En av eikene i lunden skal i følge Frogn kommune være avmerket i deres kartfiler, og er der registrert som «annen viktig vegetasjon». Sannsynligvis er denne eika det samme treet som eiketre nr. 2 i den følgende beskrivelsen av de største og viktigste eikene i eikelunden.

Figur 3: Flyfoto over eikelunden med plassering av eikene (røde og gule prikker) og nummerering av de ni undersøkte eiketrærne (gule prikker). Det er en viss usikkerhet angående plasseringen av eik nr. 8 og 9.

Syv av de 10 eiketrærne stående innenfor planlagt parkeringsareal, samt to av eikene stående rett utenfor, ble undersøkt for naturverdier i felt. Disse eikene er nummerert fra 1 til 9 (fig. 3). To av eikene ble vurdert å omfattes av forskrift for hule eiker (nr. 1 og 2). Det ene treet som følge av en omkrets på over 200 cm, det andre treet som følge av at stammen har en synlig hulhet og samtidig har en omkrets på over 95 cm. En beskrivelse av de to hule eikene finnes under neste kapittel. De andre eikene er alle under 200 cm i omkrets og ingen har synlige hullåpninger på over 5 cm – og ingen av dem omfattes derfor av forskrift for hule eiker. Minst ett av disse eiketrærne (nr. 7) er likevel sannsynligvis hult, med en lang sprekkdannelse og noe død ved nær basis av stammen, samt med et rundt hull (hakkespetthull?) ca. 4 m opp på stammen. Tre andre eiker (nr. 6, 8 og 9) hadde stammeskader nær basis, med til dels mye blottet ved som var noe angrepet av insekter og litt sopp (fig. 7). Stammeskadene så ikke ut som de

førte inn til en hulldannelse i stammene, og det er uvisst om disse tre trærne er hule. Flere av de andre eikene (særlig nr. 5, 6 og 7) hadde en del døde grener i trekronene, noe som er positivt for mangfoldet av arter knyttet til gamle eiketrær. Noen av eikene hadde også begynt å utvikle noe grov sprekkebark, med opp mot 3 cm dype sprekker på eik nr. 7.

Figur 4: Eikelunden med de to forskriftseikene (1 og 2) sett fra øst (venstre) og hulheten ved basis av eik nr. 1 (høyre). Foto: Stefan Olberg.

Hule eiker

Nedenfor er det gitt en beskrivelse av naturtypelokaliteten slik den vil fremkomme i Naturbase.

Lok. nr. 750 Seiersten idrettspark - Viktig B

Innledning: Lokaliteten ble kartlagt av Stefan Olberg i BioFokus i forbindelse med oppgradering av arealene rundt Seiersten idrettsplass. Kartleggingen ble utført på oppdrag fra Follo Prosjekter.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten omfatter en liten eikelund beliggende mellom idrettsstadion, turvei og parkeringsplass, samt lekeområde ved skole.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: To eiker som omfattes av Forskrift for hule eiker er kartlagt som naturtypen Store gamle trær - Eik. Trærne har en omkrets på henholdsvis 240 og 170 cm. Det minste treet har en hullåpning ved basis av stammen som måler ca. 20x20 cm. Hulheten hadde forekomst av ved som tydet på at treet var angrepet av maur. Det ble ikke påvist rødmuld i hulheten, men snø og minusgrader vanskeliggjorde undersøkelsen. Det største treet er to-stammet og deler seg 1,5 m over bakken. Dette fører til at treet nok er en del yngre enn den målte omkretsen skulle tilsi, og det antas at de to trærne er like gamle. Tre kronen hos det største treet er noe smal, mens kronen er skjev og delvis vid hos det minste treet. Trærne har flere døde grener, også enkelte med grovere dimensjoner. Stammene har noe slett bark (< 2 cm dype sprekker), og er dekket av litt mose og noe lav. Trærne står noe skyggefullt plassert og kunne vært litt bedre fristilt, uten at dette ansees som et akutt problem.

Artsmangfold: Det største treet har en forekomst av eikehårskål (VU) og enkelte vanlige lavarter. Det er et visst potensial for forekomst av rødlistede insekter og sopp knyttet til hulheter og død ved. Artsmangfoldet ble ikke undersøkt i detalj.

Bruk, tilstand og påvirkning: Trærne står noe skyggefullt til i eikebestand. Trærne er i liten grad beskåret.

Fremmede arter: Ingen påviste.

Del av helhetlig landskap: Det er mange eiker i nærområdet, og flere av disse omfattes av forskrift for hule eiker.

Verdivurdering: Lokaliteten vurderes som viktig (B-verdi) grunnet forekomsten av en eik med huldannelse, samt forekomst av en del døde grener i de to eikekronene. Noe ung alder, lite utviklet sprekkebark og ikke påvist rødmuld i hulheten, trekker verdien ned, men potensialet for rødlistearter trekker verdien opp. Forekomst av den sårbare arten eikehårskål trekker ikke verdien opp, ettersom arten er vanlig på middels store eiketrær i Drøbakk og store deler av Østlandet og Sørlandet.

Skjøtsel og hensyn: Det anbefales en lett fristilling av trærne ved at oppslag av løvtrær under kronene fjernes. Unødvendig beskæring må unngås. Døde grener/eiketrær liggende på bakken bør legges på egnet solbelyst lokalitet i nærområdet, slik at arter knyttet til død eikeved ivaretas.

Figur 5: Eikelunden sett fra nord. Nummereringen gjelder de mest interessante eikene (se tekst).
Foto: Stefan Olberg.

Figur 6: Konfliktsonedelen av eikelunden sett fra idrettsplassen (vestfra). Foto: Stefan Olberg.

Figur 7: Eik nr. 8 og 9 med stammeskader. Trærne står på innsiden av gjerdet rundt idrettsplassen, og befinner seg dermed rett utenfor planlagt parkeringsplass. Foto: Stefan Olberg.

Konklusjon og råd om tiltak

Undersøkellesområdet innehar to eiker kartlagt som den utvalgte naturtypen hule eiker (nr. 1 og 2). Eikelunden innehar også visse biologiske verdier knyttet til de eikene som har en del død ved i kronen, og da særlig til de tre trærne med større arealer med dødved på stammen og med en sannsynlig begynnende huldannelse (nr. 7, 8 og 9). I tillegg er alle eikene potensielle fremtidige forskriftseiker.

Det anbefales at de to forskriftseikene (1 og 2) ivaretas ved å snevre litt inn på arealet avsatt som parkeringsplass. Det bør også være mulig å ivareta alle eikene som står rundt den fremtidige parkeringsplassen (deriblant 8 og 9), ved å utvise forsiktighet i anleggsperioden slik at trærnes røtter ikke skades ved gravearbeider, og at stammene beskyttes mot skader fra anleggsmaskiner. For å øke antallet rekrutteringstrær av hule eiker, oppfordres det til bruk av eik ved fremtidig planting av allétrær i nærområdet.

Referanser

Artsdatabanken 2014. Artskart. <http://artskart.artsdatabanken.no/>

Direktoratet for Naturforvaltning 2007. Kartlegging av naturtyper – Verdisetting biologisk mangfold, rev. utg. DN-håndbok 13.

Kålås, J.A., Viken, Å., Henriksen, S. og Skjelseth, S. (red.). 2010. Norsk rødliste for arter 2010. Artsdatabanken, Norge.

Miljødirektoratet 2014. Naturbase.

<http://geocortex.dirnat.no/silverlightviewer/?Viewer=Naturbase>

BioFokus er en ideell stiftelse som skal tilrettelegge informasjon om biologisk mangfold for beslutningstakere, samt formidle kunnskap innen fagfeltet bevaringsbiologi. BioFokus ønsker å bidra til en kunnskapsbasert forvaltning av norsk natur.

En kunnskapsbasert forvaltning forutsetter god dokumentasjon av de arealene som skal forvaltes. BioFokus legger derfor stor vekt på feltarbeid for å sikre oppdaterte og relevante data om botanikk, zoologi, økologi, samt avgrensning og verdisetting av områder.

Høy kompetanse er en forutsetning for å kunne registrere og presentere biologisk mangfold-data på en god måte. BioFokus sine medarbeidere er derfor godt skolert innenfor en rekke artsgrupper og har en bred økologisk forståelse for de ulike naturtypene som de arbeider med, det være seg skog, kulturlandskap eller ferskvann. Digitale verktøy som databaser, GIS og bilde-behandling er viktige redskaper i vårt arbeid for å anskueliggjøre naturverdier på en best mulig måte.

Stiftelsen utgir to digitale rapportserier som heter BioFokus-rapport og BioFokus notat,
<http://www.biofokus.no/Publikasjoner/publikasjoner.htm>